

Grécky parlament v prvom kole prezidentských volieb nezvolil bývalého eurokomisára.

Nový fond, staré výsledky a nezáujem o euro.

Prvé dejstvo najnovšej antickej, pardon aténskej drámy prebehlo podľa očakávania – neúspešne. Parlament v prvom kole prezidentských volieb nezvolil bývalého eurokomisára Stavrosa Dimasa, keď miesto potrebných 200 poslancov hlasovalo za len 160. O týždeň bude nasledovať druhé kolo a 29.12. tretie kolo, v ktorom sa počet potrebných hlasov na úspešnú voľbu znižuje na 180. To dáva koalícii so 155 poslancami istú nádej, že sa im podarí vyjednať podporu 25 „statočných“ a zabrániť tak predčasným voľbám.

Udalosťou nielen týždňa, ale celej jesene je expresný pád rubľa a razantné zvýšenie úrokovej miery ruskou centrálnou bankou z 10,5 % na 17 %. Pritom ešte na jar tohto roka bola na úrovni 5,5 %! Je to také malé poštuchnutie z východu pre všetkých, čo sa bezhlavo púšťajú do supervýhodných hypoték s jedinečným 1,9% úrokom bez adekvátnej rezervy.

Ale v Európe nás samozrejme čakajú svetlé zajtrajšky. Nová Komisia pod vedením J-C Junckera predstavila svoj plán. Ak hádate, že si naplánovala priniesť ekonomický rast, pracovné miesta a investície, hádate správne. Má to zabezpečiť 23 nových iniciatív.

Aby sme boli féroví, nová Komisia plánuje aj škrtiť. Samozrejme, že nie výdavky, to zase nepreháňajme – chce škrtiť byrokráciu. Frans Timmermans, jeden z viceprezidentov, má špeciálnu úlohu. Má právo veta na prakticky akúkoľvek reguláciu (posilnené právo veta dostalo aj ďalších päť viceprezidentov). Zo 415 regulácií plánovaných na rok 2015 vyškrtol 80. Pekný začiatok, len otázne je, čo s tými zvyšnými 335 bremenami.

Junckerov fond s objemom 315 miliárd eur má slúžiť na financovanie nových projektov.

Dôležitým pilierom chce byť „Junckerov fond“, teda investičný fond s objemom 315 miliárd eur, ktorý má slúžiť na financovanie nových projektov v Európe. Ako sme nedávno vysvetlili, fond bude mať v skutočnosti len 21 miliárd eur, zvyšok majú poskytnúť finančné trhy.

Aj to však pre európskych politikov bolo motiváciou zlietnuť sa na zdroje ako supy. Nemecko by si rado vykolíkovovalo 89 miliárd eur. Ale pozadu neostáva ani V4. Štyri krajiny vrátane Slovenska sa plánujú spojiť, aby si vyjednali nadproporčný podiel na zdrojoch z fondu. Mali by ísť najmä na rozvoj cezhraničnej energetickej siete.

Každá krajina si určite nájde celé priehŕstie veľmi dobrých dôvodov, prečo by zdroje z tak trochu imaginárneho fondu mali ísť práve tam. Otázne skôr je, ako veľmi „prorastové“ investície to budú. Koľko nových pracovných miest vznikne, keď na stožiaroch budú visieť nové drôty? Verejné investície majú tendenciu smerovať do bombastických projektov s dobrým PR a príležitostami na provízie, no často otáznym reálnym zmyslom. A európske zdroje, odtrhnuté od cieľovej krajiny geograficky, politicky aj ekonomicky, majú dlhú históriu neefektívneho využívania. Od anekdotických príkladov rozhľadní v doline až po gigantické (a prázdne) španielske diaľnice. Európsky dvor audítorov najnovšie zauditoval projekty nových/rozšírených letísk v Európe, spolufinancovaných z eurofondov. Záver? „Investície do letísk poskytli slabú

Nemecko chce venovať 24 miliárd na rozširovanie širokopásmového internetu.

hodnotu vzhľadom k vynaloženým zdrojom. Bolo zafinancovaných príliš veľa letísk (často príliš blízko seba) a v mnohých prípadoch je infraštruktúra priveľká.“ Inými slovami, veľa peňazí za prázdne terminály.

Pohľad na niektoré zamýšľané projekty z nového fondu nedáva príliš nádeje, že to dopadne lepšie. Napríklad Nemecko chce venovať 24 miliárd na rozširovanie širokopásmového internetu. Iste, pomalý internet je po chrípke a daždivom ráne tretia najneprijemnejšia vec v živote. Ale ako to pomôže zamestnať typického dlhodobého nezamestnaného? Či sa očakáva prudký rozmach cloudových centier na kopaniciach v Bavorských Alpách?

Samozrejme, niektoré projekty budú možno dobré. Ale pointa je, že ak sa zdroje minú na jeden projekt, neostanú na iný, súkromný. Ten by mal možno menej spektakulárne charakteristiky navonok, ale návratnosť podstatne zaujímavejšiu.

V roku 2015 pribudne nový člen eurozóny – Litva. Nadšenie v krajine však chýba. Podľa prieskumov so zavedením eura súhlasí len štvrtina obyvateľov. Podobne je na tom euro v Poľsku, kde je 68% obyvateľov proti zavedeniu. V roku 2002 to bolo len 21%. Litva bude asi dlhšiu dobu posledný nový člen, keďže ani Česká republika sa so zavedením neponáhla, napriek zmene prezidentského vetra. V spoločnom vyhlásení zástupcovia ministerstva financií a ČNB vláde neodporučili stanoviť termín vstupu. Je teda jasné, že skôr ako v roku 2020 to nebude.

Taliansko v eurozóne už síce je, ale líder anti-euro hnutia Beppe Grillo ohlásil, že jeho Hnutie piatich hviezd začalo zbierať podpisy pod referendum o vystúpení z euro klubu. Také referendum by však bolo podľa talianskej ústavy neplatné.

Už po druhý krát za posledné tri mesiace štrajkovali francúzski právnici a notári.

Štrajky baníkov, železničiarov či učiteľov sú vo svete pomerne bežné. Francúzsko má však štrajkovú kultúru mimoriadne vyspelú a tak tam štrajkujú aj právnici a notári. Už po druhý krát za posledné tri mesiace štrajkovali proti pripravovaným zmenám. Tie majú obmedziť ich monopolné postavenie. Pre predstavu – vo Francúzsku je 9 000 notárov (v USA skoro 5 miliónov, veľká časť z nich má túto činnosť len ako vedľajšiu) čo sa prirodzene odzrkadľuje na ich poplatkoch – a príjmoch. Tie dosahujú okolo 13 000 eur mesačne. Štrajk môže vyzerať smiešne, ale keďže ich pečiatky sú nevyhnutné pre celý rad úkonov, firmy aj bežní ľudia ho cítia.

Dúfajme, že im ich boj za sociálne práva a spravodlivosť vyjde! Alebo?

Martin Vlachynský
18.12.2014